

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 stycznia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił wnioskodawcy J. P. prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury. W uzasadnieniu wskazano, iż do wnioskodawcy nie ma zastosowania przepis art.55 i 55a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jak również nie jest możliwości przeliczenia emerytury z zastosowaniem art. 110a powyższej ustawy. Ponadto ZUS wskazał, iż w ocenie organu rentowego nie ma podstaw do zastosowania art.114 ustawy emerytalnej przez ponowne przeliczenie emerytury wnioskodawcy z uwzględnieniem wynagrodzeń z lat 1972-1980 w kwotach wskazanych w legitymacji ubezpieczeniowej z uwagi na brak pieczętki zakładu obok wpisów / decyzja w aktach ZUS/.

W dniu 8 marca 2016 roku wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji, kwestionując jej treść w całości. W uzasadnieniu wskazał, iż uważa za krzywdzącą odmowę uwzględnienia do emerytury wynagrodzeń w wysokości wynikających z książeczki zdrowia / odwołanie k- 2-4/.

W dniu 22 czerwca 2017 roku, podczas rozprawy pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i sprecyzował, iż książeczka zdrowia wnioskodawcy jest najbardziej miarodajnym dokumentem, świadczącym o wysokości faktycznie otrzymywanych wynagrodzeń / oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy 00:01:23 i 00:02:47 CD k-93/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazano, iż nie ma możliwości zastosowania wobec wnioskodawcy art.55 i 55a i art.110a ustawy emerytalnej a ponadto istnieją wątpliwości co do rzetelności zapisów w książeczce ubezpieczeniowej wnioskodawcy z uwagi na brak pieczętki zakładu

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca J. P. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w okresie od dnia 17 września 1965 roku do dnia 31 grudnia 1986 roku w Przedsiębiorstwie Usług (...) w Ś.. Wnioskodawca pracował kolejno na stanowiskach praktykanta pokładowego,, pomocnika K., rybaka przetwórci, starszego rybaka przetwórci a ostatnio na stanowisku motorzysty. Na stanowisku motorzysty wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze 7300 zł oraz partycypował w zależności od rodzaju statku i złowionej ryby, dodatek dewizowy w zależności od strefy pływania i 15% dodatek za usługę lat . W okresie od dnia 1.09.1984 do 31.12.1986 r przebywał na urlopie bezpłatnym w czasie którego pływał na statkach bander obcych ./ świadectwo pracy w aktach ZUS/.

Za okres od 1.01.1980r do 5.07.1986 r powyższe przedsiębiorstwo wydało wnioskodawcy zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Z zaświadczenia tego wynika, iż wnioskodawca poza wynagrodzeniem zasadniczym otrzymywał dodatek stażowy, inne dodatki stałe, premie, dodatek dewizowy i świadczenia w naturze. Zakład wskazał konkretne kwoty z tych tytułów. / zaświadczenie w aktach ZUS/. W czasie zatrudnienia w (...) i UR (...) w Ś. wnioskodawca zarabiał kwoty wyższe niż wynagrodzenie zasadnicze. Zarobki były rozliczane po każdym powrocie z rejsu. Rejsy trwały zazwyczaj około pół roku. Po nich następowała jedno lub dwumiesięczna przerwa przeznaczana na remonty statku. W miesiącu styczniu lub lutym następnego roku rozliczano zarobki. Jak wnioskodawca nie płynął w rejs otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze. Pensja zasadnicza była niska i była zbliżona do średniej zarobków pracowników, którzy nie pływali. Wnioskodawcy w czasie rejsu przysługiwał dodatek dewizowy w walucie obcej, w wysokości uzależnionej od rejonu, gdzie odbywały się połowy. P. również dodatek od ilości złowionych ryb, który był znaczącą kwotą przy wynagrodzeniu. Była to dwukrotność lub trzykrotność pensji zasadniczej. Dodatek był określony procentowo od wartości złowionych podczas rejsu ryb. Stawka dodatku dla kapitana i oficerów była wyższa niż dla pozostałej załogi. Po powrocie do kraju, w książeczkę zdrowia wpisywano wszystkie składniki wynagrodzenia należące do pensji. Nie wpisywano dodatku za pobyt w strefie tropikalnej i dodatków dolarowych w walucie obcej bowiem traktowano to jako dietę. / zeznania wnioskodawcy 00:06:03 CD k- 102/.

W okresie od 23 lutego 1987 roku do 20 sierpnia 1989 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku motorzysty na statku w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) w S.. W tym okresie korzystał

z urlopu bezpłatnego w okresie od 2 listopada 1987 do 20 sierpnia 1989 r. Składka ZUS była odprowadzana od wszystkich składników wynagrodzenia wnioskodawcy, w tym od wynagrodzenia zasadniczego, dodatku stażowego i dodatku dewizowego / świadectwo pracy i zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k- 10-11 akt ZUS , świadectwo pracy k-8 akt ZUS/.

Wnioskodawca był zatrudniany na statkach bander obcych za pośrednictwem (...) w S.. Od roku 1986 z tego tytułu były odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne / zaświadczenie k-12 akt ZUS/. W okresie od 6 stycznia 1992 roku do 31 lipca 1996 roku wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu / zaświadczenie ZUS k-13 akt ZUS/

Decyzją z dnia 23.10.1996r. wnioskodawcy przyznano prawo do emerytury od dnia 01.09.1996r. na podstawie ustawy z dnia 14.12.1982 r o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Wysokość świadczenia ustalono na podstawie ustawy z 17.10.1991r. o rewaloryzacji emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. nr 104 poz. 450 ze zm.) .Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 7 kolejnych lat kalendarzowych tj. z lat 1980-1986. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 131,05%. Powyższy wskaźnik ustalono w oparciu o zaświadczenie (...) i UR (...) w Ś./ decyzja i zaświadczenie w aktach ZUS k- 17- 18/.

W dniu 08.12.2009r. Pan J. P. złożył wniosek o przeliczenie świadczenia z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia. / wniosek k- 61-62 akt ZUS/., Za okresy za które brak było wynagrodzeń przyjęto minimalne wynagrodzenie: od 13.02.1957r.do 23.08.1965r. , od 17.09.1965r. do 31.12.1979r. /k- 65 akt ZUS/.

Decyzją z dnia 16.12.2009r. ponownie ustalono od 01.12.2009r. wysokość emerytury wnioskodawcy. Do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto wynagrodzenie , które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 01/1980r. do 12/1989r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 131,77 % i według tego wskaźnika jest obliczona emerytura. ./ decyzja w aktach ZUS k- 79-80/.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych dotyczących zatrudnienia wnioskodawcy tj. z lat 1962-1964,1967,1971,1980-1990,1992- 1995 wyniósł 95,46%./ wyliczenie w aktach ZUS k- 77-78/

W dniu 23.11.2015r. wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego. We wniosku wskazał ,iż prosi o zastosowanie wobec niego wszystkich korzystnych zmian przepisów. Ponadto wnioskodawca złożył swoją książeczkę ubezpieczeniową wnosząc o uwzględnienie wynagrodzeń tam zawartych/ wniosek w aktach ZUS k- 111-112/.

Zaskarżoną decyzją z dnia 22.01.2016r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy ponownego ustalenia wysokości emerytury. / niesporne/.

Przy uwzględnieniu zarobków wskazanych w książeczce zdrowia wnioskodawcy za lata 1965-1979 wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury ustalony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu wynosi 211,63% / wyliczenie ZUS k-97, niesporne/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie opierając się na dokumentach załączonych do akt w tym aktach ZUS, oryginale książeczki zdrowia wnioskodawcy oraz zeznaniach samego wnioskodawcy. W ocenie Sądu zeznania wnioskodawcy są wiarygodne , spójne i konsekwentne. Sąd nie dopatrył się żadnych okoliczności pozwalających na ich zdyskredytowanie. Ponadto znajdują one potwierdzenie w dokumentacji placowej wnioskodawcy z zakładów (...) z późniejszego okresu czasu. Jak wynika bowiem z zeznań wnioskodawcy i ich porównania z dokumentacją placową archiwalną w przedsiębiorstwie tym poza wynagrodzeniem zasadniczym wypłacano wiele dodatkowych składników wynagrodzenia, wynikających przede wszystkim ze specyfiki pracy rybaka dalekomorskiego. Wnioskodawca pływał w rejsy nie tylko pod banderą polską w ramach zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie ale również korzystając z urlopów bezpłatnych pod banderami państw obcych. Trudno odmówić wiarygodności zeznaniom wnioskodawcy ,że rejsy dalekomorskie były długotrwałe ale jednocześnie bardzo

dochodowe. Znajduje to potwierdzenie w późniejszej dokumentacji płacowej, z której w ocenie Sądu wynika, że wnioskodawca zarabiał znaczne kwoty powyżej wynagrodzenia zasadniczego. Zestawienie zeznań wnioskodawcy i późniejszej zachowanej dokumentacji płacowej uprawdopodobnia, iż wynagrodzenia wnioskodawcy z okresu wcześniejszego musiały być wyższe od jego wynagrodzeń zasadniczych a tym bardziej najniższych krajowych zarobków. W ocenie Sądu książeczka zdrowia przedłożona przed organem rentowym jest wiarygodnym źródłem informacji jakie zarobki faktycznie osiągał wnioskodawca w okresie od 1965 roku do 1979 roku. Sąd nie dopatrzył się w oryginalnym dokumencie śladów jego przerabiania ani nie podzielił zastrzeżeń organu co do autentyczności dokumentu. W ocenie Sądu brak pieczętek zakładu przy każdym wpisie nie dyskwalifikuje wartości dowodowej dokumentu, szczególnie jeżeli pieczętki te widnieją w innych miejscach. Ponadto należy zauważyć, iż w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wydanym przez zakład pracy obejmującym okres bezpośrednio poprzedzający sporne lata zatrudnienia wnioskodawcy w zakładach (...), wskazano w książeczce za rok 1980 i 1984 kwoty niższe niż w zaświadczeniu. Wnioskodawca natomiast konsekwentnie zeznawał, iż do książeczki nie wpisywano np. kwot uzyskanych z dodatku dewizowego czy diety za pracę w warunkach tropikalnych. Potwierdza to zatem wiarygodność zeznań wnioskodawcy. Wnioskodawca zarabiał więcej nawet od kwot ujętych w książeczce, które powinny być wzięte pod uwagę przy wyliczaniu emerytury. Również okoliczność, że wpisy są zamieszczane nieregularnie nie świadczy, że są nieprawdziwe biorąc pod uwagę specyfikę zatrudnienia wnioskodawcy jako rybaka dalekomorskiego i jego długie rejsy. Okresy pozostawania w kraju przypadały w różnych miesiącach i w różnych okresach czasu. Natomiast jak zeznał wnioskodawca starał się on pływać jak najczęściej i jak najdłużej bowiem okres pozostawania w kraju wiązał się ze znacznie mniejszymi zarobkami. Orzekając Sąd pominął jako nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy Układ Zbiorowy Pracy dla R. Dalekomorskich nadesłany z Archiwum Państwowego w S. ponieważ na jego podstawie nie można odtworzyć faktycznych zarobków uzyskiwanych przez wnioskodawcę ani zweryfikować zapisów z książeczki zdrowia wnioskodawcy.

Sąd zważył co następuje :

Odwołanie wnioskodawcy jest zasadne

Zgodnie z treścią przepisu art. 114. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U z 2015, poz. 748 z późn. zm.) w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Jednocześnie zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

W orzecznictwie Sądowym powszechnie akceptowany jest pogląd, iż pomimo treści powyżej cytowanego przepisu i zawarte tam ograniczenia dowodowe, w postępowaniu sądowym nie mają one znaczenia, gdyż postępowanie sądowe oparte jest na zasadzie swobodnej oceny dowodów. Dopuszczalnym jest ustalenie wysokości ubezpieczonego w oparciu o dowody zastępcze (vide wyrok SA w Poznaniu z dnia 7.04.2016 roku w sprawie III AUa 1530/15, Lex nr 2062016)

W ocenie Sądu wnioskodawca zasadnie podnosi, iż organ rentowy powinien w oparciu o treść przepisu art. 114 ustawy emerytalnej ponownie przeliczyć mu emeryturę z uwzględnieniem zarobków wskazanych w książeczce zdrowia. W ocenie Sądu przeprowadzone przed sądem postępowanie dowodowe wykazało, iż wnioskodawca osiągał zarobki co najmniej w kwotach tam wskazanych. Brak jest podstaw do kwestionowania w tym zakresie twierdzeń wnioskodawcy. Sąd nie podzielił w świetle pozostałych dowodów zarzutów organu rentowego co do autentyczności zapisów i ich prawdziwości. W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał, iż otrzymywał zarobki w kwotach wpisanych w

książeczkę zdrowia. Ponadto zważyć należy ,iż tylko ze względu na zaginięcie dokumentów źródłowych dotyczących płacy wnioskodawcy nie można odtworzyć w sposób pewny faktycznych zarobków wnioskodawcy, co jest dla niego ewidentnie krzywdzące.

Wobec powyższego Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przeliczył wnioskodawcy od dnia 1 listopada 2015 roku emeryturę przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury 211,63% , tj z uwzględnieniem zarobków wskazanych w książeczce zdrowia wnioskodawcy .

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wobec powyższego Sąd dokonał przeliczenia wskaźnika podstawy wymiaru emerytury od dnia 1 listopada 2015 roku bo w tym miesiącu złożono w organie rentowym wniosek.

Podnieść należy ,iż Sąd podzielił rozważania organu rentowego co do braku możliwości przeliczenia emerytury wnioskodawcy w oparciu o treść przepisów art. 55 i 55a ustawy emerytalnej oraz art. 110 teŹ ustawy. W procesie wnioskodawca ani jego profesjonalny pełnomocnik nie podnosili zastrzeżeń co do tej części zaskarżonej decyzji koncentrując się wyłącznie na uwzględnieniu zarobków wnioskodawcy wynikających z książki zdrowia. Zasadnie ZUS podnosi ,iż zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 tej ustawy, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53. Natomiast w myśl art. 55 a ust. 1 przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.(ust 2).Prawo do emerytury ustalone przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura na podstawie art. 27, obliczona zgodnie z art. 26.(ust 3). Z dokumentów załączonych do akt sprawy wynika , że wnioskodawca faktycznie nie kontynuował ubezpieczenia emerytalnego i rentowego po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 27 ustawy emerytalnej, a zatem brak jest podstaw do obliczenia emerytury z zastosowaniem art. 55 i 55a ustawy emerytalnej.

Zgodnie z art. 110 a ust. 1 wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 może nastąpić tylko raz. (ust.2). W przypadku wnioskodawcy wskaźniki wysokości podstawy wymiaru są niższe niż 250% - w związku z powyższym brak jest możliwości przeliczenia emerytury z zastosowaniem art.110 a w/ w ustawy. Organ rentowy wskazał ponadto zasadnie ,iż ustawa z dnia 05.03.2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 poz. 552) nie ma zastosowania do ponownego ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy, ponieważ dotyczy ponownego ustalenia wysokości emerytury obliczonej w myśl zreformowanych zasad i kapitału początkowego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przeliczył wnioskodawcy emeryturę od dnia 1 listopada 2015 roku.